

אנאטומיה של פרשה פוסט מודרניזם

שכעה חזר על הסברתו, רמז על ההפצת צות האכזריות של ביוון-בית-המישפט. השיחה נועדה להיות פרטית ושיגרתית. השניים דיברו באמצעות תורגמן. אחד הי ציגנים, סגן-אלוף צדוק קראוס. רשם — כפי שנמסר לאחר מכן — "רשימות". לא ברור אם נרשם פרוטוקול קצרני, או רק תפל בהן.

התמליל, שפורסם עליידי צה"ל באי חזר, בשיא הפרשה, יכול לעורר את הי רושם כי מט אכן התעקש למשוך את אל-שכעה בלשון. וכי זאת היתה כל מטי רתה של השיחה. אך יכול גם להתקבל הרושם כי היה כאן דו-שיח של חרשים. אל-שכעה ניסה להסביר לאלוף הישראלי, עיימו לא דיבר עד אז מעולם באופן רציני, ני, איך מתייחסת האוכלוסייה הפלסטינית לפיגועים של אירגוני-הפידאיון. מט נרעש ונרגש על כי מישו יכול למצוא הצדקה, ולוא גם בעקיפין ובמישור התיאורטי, ל- מעשי-טרור מסוג הפיגוע בכביש-החוף, וי על כן חזר לעניין זה שוב ושוב.

אני כשדעצמי נוטה לגירסה הי שנייה, מתוך הכרת האישים הנוג עייסכדבר. איש כמו מט, שאין לו מושג במורכבות הבעייה הפלסטית ניה, ושכנראה מעולם לא ניה דוי שיח רציני וכן עם מנהיג פלסטית נוי, אכן עשוי היה להתרגש ולהת- עקש.

אם כן, הרי מוכיחה השיחה רק דבר אחד: שמת הוא דוגמה קלאסית של "הי אדם הלא-נוכח" במקום הלא-נוכח. וכי אסור היה למנות אותו לתפקיד רגיש ומ סובך זה, המחייב רמה שונה לגמרי של תיחום והבנה.

אבל עד לאותו רגע לא נגרם עדיין שום נזק. השיחה היתה פרי טית. לקראת תום השיחה אף אמר מט לשכעה: "השיחה הזו רק מוי כיחה איזו מדינה דמוקרטית היא מדינת-ישראל". בצאתו, בירך אותו מט בחמימות.

המישפט העליון, וכל ילד הבין שהיתה זאת הפגנה של ביוון-בית-המישפט. השיחה נועדה להיות פרטית ושיגרתית. השניים דיברו באמצעות תורגמן. אחד הי ציגנים, סגן-אלוף צדוק קראוס. רשם — כפי שנמסר לאחר מכן — "רשימות". לא ברור אם נרשם פרוטוקול קצרני, או רק תפל בהן.

את אורי אבנרי

ראשי-פרקים, או אם השיחה הוקלטה בי חשאי. גם לא ברור אם הרשימות נערכו לפי הנוסח הערבי או העיברי של השיחה. מטרת השיחה היתה לדבר על היחסים בין הצדדים, ובעיקר על סירובה של עיי ריית שכם להתחבר לרשת החשמל והי מים של מדינת-ישראל.

לגבי ההמשך יש שתי הערכות שונות. לפי הראשונה, הטמין מט מלכודת מתוחכמת לראשי-העירייה, ומשך אותו כלשון במחיד ובכוונה תחילה. לפי השנייה, פעל מט בתום-לב, בהתאם לאופיו ולפי מושגיו המובנלים.

אל-שכעה התלונן על היחס לעצירים הערביים בבתי-הסוהר, ובעיקר בכלא באר-שבע. מט השיב: "את עניין היחס (לעצירים) אני מוכן לבדוק עם מפקד שירות בתי-הסוהר. אך אשאלך: מה צריך להיות היחס בין אדם שרצה את אשתו ונשפט למאסר לבין אלה שביצעו את

מה ההבדל בין חכם ופיקח? לפי הפיתגם העתיק, אדם פיקח יודע להיחלק ממלכודת אשר אדם חכם לא היה נכנס אליה מלכתחילה.

מעולם לא הודגם פיתגם זה בצורה כה קולעת כמו בפרשת בסאם אל-שכעה. שבוע עבר נחלצה הממשלה ממלי כודת זו. על כך מגיעה הברכה לשרי הביטחון, עור וייצמן.

אך ממשלה נכונה לא היתה נכ נפת כלל לפרשה זו, שגרמה נזק כביר, שוא ישוער, למדינת-ישראל ולסיוכוייה-השלום.

כדאי לנתח, בדיעבד, את הפרשה הי זאת, שלב אחרי שלב, כדי להבין כיצד מתפקדת ממשלה אוימלה זו.

פרק 1: שיחה פרטית

י תכן שיש להתחיל בפיתגם אחר: אלף חכמים אינם מסוגלים לתקן את הנוק הנגרם עליידי טיפס אחד.

ב-6 בנובמבר 1979 הוזמן בסאם אל-שכעה, ראשי-העירייה הנבחר של שכם, לשיחה עם מתאם הפעולות בשטחים הי מוחזקים, האלוף דני מט.

שתי הנפשות:

- **בסאם אל-שכעה,** בן למישפחה טובה בשכם, לשעבר איש מיסלגת-הכעת ("התחיה") הסורית, פלסטני לאומי ש נכנס בשלבים השונים לעימות עם ממש לות ירדן, סוריה ומצרים. אין הוא פרי

זאת היתה שגואה מרחיקת-לכת.

אולם הנוק היה עדיין קטן. קול ישראל הזכיר את העניין רק בשידור ערבי. השי דורים העיבריים לא ייחסו לעניין חשי-בות כלשהי, והעניין לא הוזכר במשך כל אותו יום — לא ברדיו ולא בטלוויזיה — בשפה העברית.

העניין יכול היה לזכות בשיב זה, לולא דאג מישוהו להחיותו.

למחרת הבוקר, ה-7 בנובמבר, הופיעה בעמוד הראשון של הארץ, בצורה מובל-טת ביותר, ידיעה תחת הכותרת הבאה, שהשתרעה על שלושה טורים: "ראש עיי ריית שכם, באסם שכעה: אני מזדהה באופן מוחלט עם רצח נוסעי האוטובוס בכביש החוף".

ידיעה זו שימשה כנפק, שפוצץ את הפצצה.

היא לא היתה חתומה בידי כתב הארץ לשטחים המוחזקים, יהודה ליטאני, אלא בידי סופרו הצבאי של העיתון, זאב שיף, שיש לו יחסים מצוינים עם שיל-טונות צה"ל והשירותים החשאיים.

כל מינה בכותרת מר- עישה זו היתה שקר גמור.

השפעתה היתה הרתי-אסון. יש לציין מתוד צער, כי הארץ לא מצא לנכון עד היום להתנצל על פירסום זדוני זה, או אף להסבירו. גם כאשר פירסם הארץ עצי-מו את התמליל של צה"ל, שהוכיח בעליל כי הידיעה הראשונה היתה שיקרית לחי-לוטין, ואחרי שעוצמת הנוק כבר היתה ברורה לכל, התעלם הארץ מחלקו שלו בפרשה. שיף עצמו סיפר, במאמר אחר, כי נודמן במיקרה לשיחה עם קצין (ש- אותו לא זיהה) שנקבעה זמן רב מראש, וכי שם ניתו לו החומר.

פרק 3: שערורייה בכנסת

ה ייתי עיר-ראייה להמשך הדברים. הם התרחשו במליאת-הכנסת. כשאך נפתחה הישיבה, באותו יום, ה-7 בנובמבר, בשעה 11 לפנות-הצהריים, ערכו שני הח"כים של הסיעה הפאשיסטית הי חדשה, משה שמיר וגאולה כהן, את אחת הסערות המפורקות שלהם, שהפכו לאח-רונה שיטה.

הם קפצו ממקומותיהם, צרחו וצווחו, ולא הניחו ליו"ר לנהל את הישיבה. הי בשורה: אסור לכנסת לטפל בכל עניין אחר, זולת פרשת שכעה. היו"ר התייחס אליהם, כרגיל, בכפפות-מישי, והשניים השביתו את דיוני הכנסת במשך שעה ארוכה.

הסעיף הראשון בסדר-היום היה הודעתו של מנחם בגין על השינויים בממשלה. ראשון המשתתפים בוויכוח היה שימעון פרס. גם הוא קרא לפני כן את הידיעה בהארץ.

בחוסר-אחריות מונומנטלי, מבדי דהבין שהוא משחק באש, הוא החליט לנצל גם פירסום זה כדי לקפו את הממשלה בחריפות רבה על אזלת-ידיה בשטחים הכבושים. ההתבטאות הנוראה של אי-שככי עה, כך רמזו, היא סימן נוסף לאי-יכולתה של הממשלה לתפקד.

מאותו נגלגל כדור-השלג.

פרק 2: נחתת בעמוד הראשון

מ ה שקרה מייד לאחר מכן. תוך דקות, ניתו רק לנחש. שכעה עצמו יצא מן השיחה מרוצה, כשלבנו טוב עליו. הוא לא הבין שקרה משהו מיוחד. היה נדמה לו שהצלח להסי-ביר לקצין הישראלי דברים שהלה לא הבינם קודם לכן. הוא אף הודיע לאשתו של עציר חולה ומשותק, שאת גורלו הי כיר במהלך השיחה, כי האלוף הבטיח לטפל בעניין.

אך תוך שעה הופרע שלוותו. כתב קול ישראל בערבית התקשר עימו ושאל אם הוא הצדיק בשיחה עם האלוף מט את פעולת כביש-החוף.

מה קרה? אני מנחש שמהלך הדברים היה כך: כשיצא אל-שכעה, והאלוף מט היה עדיין נרגש, הציג אחד הנוכחים — אולי לונץ, אולי מישוהו אחר — דברים כגון אלה:

אנחנו רוצים לפסק את האיש הזה בזמן. הוא מפריע לנו בעניין איזון-מזרה. זה הוא שאירגן את הבנני שד בעיר-הקרקעות. השיחה הזאת יכולה לתת לנו אמצעי מצויין כדי להיפטר ממנו."

על כל פנים, אחד הקצינים הדליף מייד גירסה מסולפת לקול ישראל בערבית. הי כתב התקשר עם אל-שכעה, זה לא הבין מה מתרחש. הוא זכר את האווירה הידי-דוית שררה בשיחה ומסר תגובה סת-מית. ברוח הדברים שאמר קודם לכן, הוא לא הוסיף כי הוא מגנה רצח נשים וילדים.

בסאם אל-שכעה בחיק מישפחתו ביום שיחרורו

הרצח בכביש-החוף, מה דעתך האישית? על כך השיב אל-שכעה: "אלה מכביש החוף ביצעו את מעשיהם ביגלל הכיבוש והם רוצים היה מן עצמאותם." היתה זאת התשובה שכל מנהיג פלסטני היה גותן אותה, בסיגנון זה או אחר.

איזו היה אל-שכעה פוליטיקאי משופשף, או איזו דיבר בשיחה פומבית, היה מן המתם מוסף שעים הבנתו למבצעי-פיגועים בתנאים של כיבוש, הוא מתנגד להריגתם של אזרחים חפים-מפשע.

אבל השיחה היתה פרטית, ואל-שכעה לא רצה אלא להסביר למט בכנות מה מרגישים הפלסטנים.

ההמשך הוא מוזר, והוא מחזק את ידי בעניין של שתי ההערכות הסותרות כאחת.

מט לא הירפה מן העניין, וחזר על שאלתו ש ש פעמים, שוב ושוב. ואילו

ליטיקאי משופשף כמו פאהד קוסמה מ-חברון, למשל. הוא מתקשה לדבר בכל שפה מילבד ערבית. אך הוא מנהיג עמי מי, "בלי חוכמות", האומר את אשר עם ליבו, והאהוב משום כך על ההמונים. הוא תמך ברם המרכזי באשף, החותר להקי-מת מדינה פלסטנית בגדה וברצועה.

● **דני מט,** קצין-הצנחנים לשעבר, מאנשי הקבוצה המצומצמת של ראשי-הצנחנים הקשישים, שאליה שייכים אריק שרון ורפאל איתן. מעולם לא הסתיר את ידיעותיו האולטרה-לאומניות. הוא נחשב תמיד לקצין מסור, אמיץ, פשוט ולא-יחכם. עם מט היתה פמלייה של מישה קצרי-נים, וביניהם מושל שכם, אל"מ יוסף לונץ, שהצטלם לא-מכבר כשהוא רוקד בהפגנת גוש-אמונים באילון-מורה, כוספרי-התורה בידי. (העולט הזה 2198). אותה הפגנה התחזקה כתגיגת חנוכתו של היישוב, בי-שעה שהעניין היה תלויו-עומד בבית